VERSLAG

Vergadering
Raadscommissie (vergadering 5)
30 juni 2021 online

Index verslag vergadering Raadscommissie
30 juni 2021
(vergadering 5)

Agenda raadscommissie Beeldvorming

1.	Opening en vaststellen agenda Beeldvorming	3
2.	Mededelingen voorzitter	3
3.	Mededelingen en toezeggingen van wethouders Scheepers en Voorink (inclusief de mededelingen inzake regionale aangelegenheden)	3
4.	Ontwerp Beeldkwaliteitsplan Plus 1221	3
5.	Vaststelling bestemmingsplan buurtschap Crailo	8

Agenda raadscommissie Oordeelsvorming

6.	Opening en vaststellen agenda Oordeelsvorming	11
7.	Ontwerp Beeldkwaliteitsplan Plus 1221	12
8.	Vaststelling bestemmingsplan buurtschap Crailo	12

RAADSCOMMISSIE 30 JUNI 2021

Aanwezig bij aanvang:
Voorzitter: H.R. Jaarsma.
Griffier: B. Smeulders
Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson en R.J.C. Lancé; D66: J. Deen; VVD: H.M.G.J. Van de Linde; GroenLinks; P. Veenendaal CDA: E.J. Kruijswijk Jansen; SP: J.P. Otto; ChristenUnie: T. Pelsma; PvdA: mw. F.F. van Drooge; Leefbaar Hilversum: mw. M.G. Kooloos; Hilversums Belang: H.P. Blok; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.
College: A.R.C. Scheepers en F.G.J. Voorink, K.J. Walters, wethouders.

1. Opening en vaststellen agenda Oordeelsvorming
De **voorzitter:**
- opent de vergadering om 20.00 uur en heet allen welkom;

De agenda Oordeelsvorming wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen voorzitter
Er zijn geen mededelingen.

3. Mededelingen en toezeggingen van wethouders Scheepers en Voorink (inclusief de mededelingen inzake regionale aangelegenheden)
Er zijn geen mededelingen.

4. Ontwerp Beeldkwaliteitsplan Plus 1221
Woordvoerders:
Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: J. Deen; VVD: H.M.G.J. Van de Linde; GroenLinks; P. Veenendaal; CDA: E.J. Kruijswijk Jansen; SP: J.P. Otto; ChristenUnie: T. Pelsma; PvdA: mw. F.F. van Drooge; Leefbaar Hilversum: mw. M.G. Kooloos; Hilversums Belang: H.P. Blok; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.
College: A.R.C. Scheepers en F.G.J. Voorink, wethouders.

Wethouder **Voorink**:
- licht het proces tot de besluitvorming toe;
- deelt mee dat de terinzagelegging van een beeldkwaliteitsplan voor het indienen van zienswijzen in beginsel een collegebevoegdheid is, maar heeft ook gemerkt dat de stap van een gebiedsagenda naar een bestemmingsplan heel groot is;
- stelt de commissie middels het voorstel in de gelegenheid om op het beeldkwaliteitsplan te reageren, waarna een raadsbesluit de terinzagelegging zal bekrachtigen; met de terinzagelegging worden reacties opgehaald zodat daarover straks een weloverwogen besluit te nemen is.

Insprekers
De heer **Van IJken (voorzitter Stichting Omwonenden Busremise Hilversum)**:
- spreekt in namens 1.100 bewoners van het gebied 1221;
- memoreert dat de in januari 2021 door de raad vastgestelde gebiedsagenda de kaders vermeldt die voor de woonkwaliteit aangeven wat mogelijk is in het postcodegebied: aantal woningen per ha, bouwhoogte, substantieel groen;
- stelt vast dat het beeldkwaliteitsplan de kaders van de gebiedsagenda volledig van tafel veegt; als voorbeeld noemt hij het Geuzenpark;

- vindt het beeldkwaliteitsplan een slag in het gezicht van mensen die twee jaar hebben geparticipeerd om tot de Gebiedsagenda 1221 te komen;
- noemt het beeldkwaliteitsplan een beeldkwantiteitsplan, omdat de kwaliteitskaders zijns inziens zijn geschrapt;
- pleit voor een integraal plan voor het Oosterspoorplein en het busremiseplein, omdat beide dezelfde ontwikkeltijd hebben; op die manier wordt het mogelijk stenen te compenseren met echt groen.

De heer **Weening**:
- herinnert aan het op 6 juli 2005 door de raad vaststellen van de wijkschets Over 't Spoor, met als kernwoorden: tuinwijk, lintbebouwing en tuindorp; toen al werd 80 woningen per ha vastgesteld tegenover 54 woningen per ha elders in Hilversum; er was sprake van hoge druk op de openbare ruimte, weinig groen, veel particulier woningbezit, hoge woning dichtheid, illegale opsplitsingen van woningen en barrièrewerking van het spoor;
- memoreert het toen gewenste toekomstbeeld om het karakter van de wijk te behouden en een sterke mix van functies te hebben;
- merkt op dat in 2008 de Grote Spoorbomen werden gesloten, waardoor de detailhandel uit de wijk vertrok; de barrièrewerking van het spoor werd vergroot en visueel versterkt door de Berlijnse muur van het Teleac-gebouw en het nieuwe stationsgebouw;
- herinnert aan het afwijzen van een brede passage onder het spoor;
- wijst erop een dichtheid van 115 woningen per hectare een toename van de verdichting van 44% betekent;
- constateert dat men met bouwen onder de gebiedsagenda uit probeert te komen; ook werd 1221 ineens sleutelgebied;
- blijkt het nu dat 1221 nog steeds is aangemerkt als een nog verder te verdichten gebied;
- constateert dat van de € 6,5 miljoen voor ruim 600 woningen, waarvan 300 gepland op de Korte Noorderweg, bijna alles naar de westkant van het spoor gaat;
- meent dat van alle mooi voorgestelde perspectieven nooit iets terecht komt;
- dringt aan op het onverkort handhaven van de gebiedsagenda en het door de gemeente zich houden aan afspraken.

De **PvdA**:
- vraagt naar het oordeel van de heer Van IJken over het participatieproces van het beeldkwaliteitsplan; de heer **Van IJken** heeft dat niet gezien, maar is wel op de hoogte van de ins en outs; het beeldkwaliteitsplan bevreemdt hem, gezien de gebiedsagenda, waarmee de kwaliteitskaders het raam uit gegooid worden; de heer **Weening** meent dat brede participatie nog niet heeft plaatsgevonden.
- vraagt wat de heer Weening verstaat onder brede participatie; de heer **Weening** heeft begrepen dat maar acht mensen zijn gehoord, wat niet als een buurtvertegenwoordiging is te beschouwen.

Democraten Hilversum:
- leest in het beeldkwaliteitsplan dat bewoners wel akkoord zouden zijn, maar dat de heer Van IJken een heel ander signaal afgeeft; gevraagd wordt waar de fractie nu wel vanuit moet gaan; de heer **Van IJken** heeft nog niemand in de buurt gesproken die akkoord is met het beeldkwaliteitsplan en vraagt zich af hoeveel mensen zijn gepolst; de vraagstelling is vaak heel leidend; in de buurt is geen draagvlak voor de verdichting vermeld in het beeldkwaliteitsplan; de heer **Weening** heeft begrepen dat tussen bewonersgroepen vanaf de Liebergerweg en de projectontwikkelaar een vorm van akkoord zou zijn bereikt, maar dat de gemeente daar nee zou tegen hebben gezegd;
- vraagt in hoeverre in het beeldkwaliteitsplan aandacht is besteed aan de verbinding tussen Oost en Centrum; volgens de heer **Van IJken** is die verbinding niet uitgewerkt en meent dat er nog steeds een Berlijnse muur bestaat; plannen voor een goede verbinding zijn in de koelkast gezet; de heer **Weening** meent dat het punt van de verbinding niet is uitgewerkt.

Wethouder **Voorink**:
- zegt niet dat de buurt akkoord is, maar dat een groot aantal mensen is gesproken; terinzagelegging is juist bedoeld om mensen te raadplegen en breed reacties op te halen.

Beeldvormende vragen van de fracties
Het **CDA**:
- vraagt de wethouder op de kritiek van de insprekers te reflecteren; wethouder **Voorink** bestrijdt dat wat in het beeldkwaliteitsplan staat ontzettend van de gebiedsagenda afwijkt; er komt een oppervlakte van zes Oosterspoorpleinen aan groen bij; een heleboel ambities uit de gebiedsagenda wordt gehaald; dilemma's staan ook al in de gebiedsagenda en om die te slechten is politieke besluitvorming nodig; daarom is een goed beeld nodig van hoe inwoners daarover denken; het beeldkwaliteitsplan is een toetsingskader om ontwikkelingen te beoordelen
- vraagt hoe de wethouder de opvatting beoordeelt dat het beeldkwaliteitsplan van de gebiedsagenda afwijkt en wat er nu aan de raad wordt voorgesteld gezien het advies van de Rekenkamer over het Sleutelgebied dat het college de raad meer in positie moet brengen en de raad meer zijn tanden moet laten zien; wethouder **Voorink** wil nadrukkelijk de raad in positie brengen om er wat van te vinden;
- meent dat er straks een enorme vrijheid ontstaat om te shoppen in gebiedsagenda en het beeldkwaliteitsplan; de vraag is namelijk wat er precies geldend is; wethouder **Voorink** antwoordt dat het beeldkwaliteitsplan geldt en het bestemmingsplan juridisch bindend is; in de gebiedsagenda deelt men ambities en daaraan worden ontwikkelingen beoordeeld;
- **Democraten Hilversum** stelt nu 1.500 woningen vast, een bouwhoogte van 35 tot 37 meter en een woningdichtheid van 200 woningen per ha; wethouder **Voorink** corrigeert de 1.500 woningen in 1.150 woningen tot 2030 en bevestigt dat de bouwhoogte stijgt om ruimte te creëren voor groen; uiteindelijk wil het college tot haalbare ontwikkelingen komen, omdat er anders niets gebeurt;
- de **PvdA** vraagt of de 1.150 woningen beperkt zijn tot de zeven paspoortgebieden; wethouder **Voorink** verwacht dat aantal op basis van de huidige ontwikkellocaties en de plannen die er nu zijn richting 2030; voorlopig verwacht hij geen andere ontwikkellocaties;
- de **PvdA** informeert waarom van de maximale bouwhoogte van 25 meter wordt afgeweken; wethouder **Voorink** wijkt op één specifieke locatie daarvan af, namelijk de Hunkemöllerlocatie, naar aanleiding van de dialoog met omwonenden en de wens meer groen toe te voegen;
- de **ChristenUnie** is benieuwd hoe de wethouder aankijkt tegenover participatie door bewoners die hogere woningbouw bij de Spoorzone en meer groen willen en hoe dat proces te managen is richting het beeldkwaliteitsplan; wethouder **Voorink** licht toe dat wat in het beeldkwaliteitsplan staat mede het gevolg is van het gesprek dat al heel lang gaande is op een aantal locaties; een van de uitkomsten is dat bebouwing aan de zijde van het spoor wat hoger kan en aan de zijde van de Lieberbergerweg wat lager, waardoor er meer groen komt; dat waardeert hij in hoge mate;
- **Democraten Hilversum** wijst erop dat er door de 1.150 woningen ook meer dan 2.000 mensen bijkomen en vraagt hoeveel vierkante meter groen per inwoner en per woning erbij komt in 1221; wethouder **Voorink** antwoordt dat bovenop de huidige 9.000 inwoners 2.000 bewoners extra erbij komen; de oppervlakte van zes extra Oosterspoorpleinen aan groen noemt hij een significante verbetering ten opzichte van de huidige situatie;
- de **PvdA** informeert naar de reactie van de wethouder op het advies van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) over de bouwhoogte van maximaal 37 meter; wethouder **Voorink** vernam van de ARK dat de kwaliteit van de openbare ruimte van het hoogste belang is en meent dat de ARK daar heel positief naar kijkt;
- **Democraten Hilversum** vraagt of de ARK ook waarschuwt voor de verdichting per locatie en of die vindt dat de centrale vraag over de verbinding Oost-Centrum open blijft staan; wethouder **Voorink** bevestigt die spoorse barrière, maar er wordt wel kwaliteit toegevoegd die het gevoel geeft dat je niet aan de achterkant van het Station staat; de ARK wijst erop dat verdichten op een goede manier en precies moet gebeuren en die opvatting deelt hij.

D66:
- wil meer weten over het proces na terinzagelegging van het beeldkwaliteitsplan; wethouder **Voorink** neemt voor terinzagelegging in de zomervakantie ruim de tijd; eenieder mag een zienswijze indienen; uiteindelijk komt het college eind dit jaar met een definitief voorstel ter besluitvorming naar de raad toe; het college faciliteert dat inwoners direct toegang hebben tot de supervisor.

De **ChristenUnie**:
- informeert naar de uitgevoerde verkeerskundige onderzoeken en de status daarvan voor de middellange en lange termijn, omdat er veel woningen en verkeersbewegingen bijkomen; wethouder **Voorink** antwoordt dat een verkeersonderzoek zo goed als gereed is; qua verkeer gaat er veel ten goede voor 1221 veranderen; er zal voornamelijk lokaal verkeer komen en geen doorgaand verkeer;
- ziet een aantal participanten met een vrij grote invloed op de herontwikkeling en visies en maakt zich zorgen over de integraliteit en over brede participatie; kan de gemeente een grote toegevoegde waarde op het proces krijgen; wethouder **Voorink** laat weten dat eenieder nu kennis kan nemen van en reageren op de zeven ontwikkellocaties in één document;
- **Leefbaar Hilversum** ziet dat burgers en insprekers allemaal opmerkingen hebben over het participatieproces en vraagt of dat nog niet is afgerond; wethouder **Voorink** stelt dat bewoners van 1221 in formele zin kunnen reageren, zodat een goed afgewogen besluit te nemen is;
- de **SP** vraagt of alle omwonenden een brief krijgen dat het beeldkwaliteitsplan online staat en daarop gereageerd kan worden; wethouder **Voorink** kondigt aan huis-aan-huis te informeren en posters te zullen ophangen, opdat zoveel mensen de mogelijkheid krijgen om te reageren;
- **Democraten Hilversum** vraagt terug te gaan naar de kern van de gebiedsagenda en benadrukt dat de raad de kaders stelt; wethouder **Voorink** erkent dat de raad de kaders stelt; het kader gebiedsagenda bevat echter een aantal te slechten dilemma's, wat nu moet gebeuren;
- de **SP** vraagt of het beter is terug te gaan naar de gebiedsagenda en daarna naar het beeldkwaliteitsplan te kijken; wethouder **Voorink** wil dat niet, omdat in de gebiedsagenda gedeelde doelen zijn gesteld en ambities zijn verwoord, die niet in de volle mate zijn te beslechten; de raad zal kaderstellend een afweging tussen dilemma's moeten maken.

Hart voor Hilversum:
- vraagt aandacht voor de leesbaarheid van het ontwerp en vraagt zich af of de tekst en tekeningen wel begrijpelijk zijn voor iedereen; zij vraagt of het college bereid is nog het beeldkwaliteitsplan te veranderen ten behoeve van de begrijpelijkheid ervan; wethouder **Voorink** wijst erop dat het beeldkwaliteitsplan het plan is waaraan Welstand bouwaanvragen toetst; mogelijk kijkt hij in een definitieve versie daar nog naar; er komen ook inloopmomenten waarop vragen te stellen zijn aan de supervisor.

Hilversums Belang:
- vraagt of het zeker is dat het beeldkwaliteitsplan niet strijdig is met de Welstandsnota; wethouder **Voorink** wijst erop dat voor de ontwikkellocaties een nieuw kader nodig is; de Welstandsnota beschrijft algemene welstandsprincipes voor het gebied en beschrijft ook wat er is op locaties; er komt op locaties iets anders, zodat een nieuw kader nodig is waaraan Welstand kan toetsen; er is dus strijdigheid;
- heeft de indruk dat het beeldkwaliteitsplan een voorschot neemt op het bestemmingsplan; wethouder **Voorink** legt in het bestemmingsplan de functies en de bouwhoogte vast; aanvragen worden daaraan getoetst; de uiterlijke verschijningsvorm wordt getoetst door Welstand aan de hand van het beeldkwaliteitsplan; beide zijn dus nodig; het is niet ongebruikelijk om ook in het beeldkwaliteitsplan iets over bouwhoogte te zeggen;
- de **PvdA** vraagt of het beeldkwaliteitsplan of de gebiedsagenda voor het opstellen van het bestemmingsplan leidend is; wethouder **Voorink** gaat bij het opstellen van het bestemmingsplan wegen of in voldoende mate de ambities van de gebiedsagenda worden

verwezenlijkt; het beeldkwaliteitsplan is daarin een belangrijk element; aan de hand van de gebiedsagenda kan men onmogelijk een individuele bouwlocatie toetsen;
- **Democraten Hilversum** vraagt of het beeldkwaliteitsplan of de gebiedsagenda leidend is voor de bouwhoogte of bouwdichtheid; wethouder **Voorink** moet met de raad die keuze maken; de gebiedsagenda bevat dilemma's die niet allemaal te realiseren zijn; het beeldkwaliteitsplan is een tussenstap met daarbij politieke besluitvorming over een per locatie te maken afweging;
- **Hilversums Belang** vraagt welk aantal woningen van de 625 uit het MRA-project en welk bedrag van de € 6,5 miljoen subsidie naar gebied 1221 gaat en welk bedrag naar het Stationsplein; wethouder **Scheepers** legt uit dat de woningbouwimpuls een subsidie van het ministerie van BZK is voor de publieke onrendabele top voor woningbouwprojecten; 325 woningen komen aan de stationszijde en 300 woningen aan de Korte Noorderweg; die laatstgenoemde ontwikkeling is vooral privaat en daar is het publieke tekort € 500.000,-; het publieke tekort aan de centrumzijde bedraagt bijna € 27 miljoen; het gros van de subsidie wordt toegerekend aan de woningen bij het Stationsgebied;
- de **PvdA** vraagt of het publieke tekort een keuze is van gemaakte keuzes over dichtheid en volume; wethouder **Scheepers** moet hoe dan ook ingrepen in de openbare ruimte doen;
- **Leefbaar Hilversum** wil weten of aan de Korte Noorderweg wordt afgeweken van plannen van 200 woningen op 1,8 ha naar 320 of 340 woningen; zij maakt zich zorgen over de infrastructuurbelasting van de Johannes Geradtsweg en de Beatrixtunnel; wethouder **Voorink** bevestigt dat het gaat om een groter aantal woningen, waarover nog participatie loopt; de hoeveelheid verkeer zal ook toenemen; met name worden bewoners aangetrokken met minder auto's; het netto resultaat kan meevallen vanwege de sluiting van de Kleine Spoorbomen.

GroenLinks:
- vraagt welke ontwikkellocaties al dan niet kansrijk zijn; wethouder **Voorink** vindt dat lastig te zeggen en dat is afhankelijk van wat besproken wordt; bij vasthouden aan bouwhoogten en dichtheden verwacht hij dat een groot aantal locaties niet tot ontwikkeling zal komen; de Sigarenfabriek acht hij zeer kansrijk; ook op de Liebergerweg worden grote stappen gezet; de kleiner locaties gaan makkelijker dan de grote.

Democraten Hilversum:
- ziet verschillen tussen de gebiedsagenda en het beeldkwaliteitsplan als het gaat om cultureel erfgoed en vraagt waarom geen richtlijnen voor monumenten worden opgenomen; wethouder **Voorink** heeft aan de voorkant van het proces al monumenten aangewezen en daarnaast is er al monumentenbeleid; er is dus geen aanvullend beleid nodig;
- ziet dat het college een monument uit 1924 aan de Korte Noorderweg wil laten slopen; wethouder **Voorink** vindt dat inderdaad een dilemma, maar dat behoeft verder onderzoek; ook daarom wil hij graag van mensen reacties weten;
- wil aangegeven zien waar er semi-openbare ruimte is die niet achter een slagboom verdwijnt; wethouder **Voorink** meent dat het ruimte betreft die iedereen kan betreden, zoals bij een vve;
- vraagt of parkeren op verhoogd maaiveld met een hellingbaan voor mindervaliden een goede oplossing zal zijn; wethouder **Voorink** corrigeert dat het gaat om een beeldkwaliteitsplan plus van de supervisor aan de hand waarvan het college input van de omgeving wil; naar aanleiding daarvan zal het college zijn oordeel vellen;
- stelt dat de gebiedsagenda gebypassed wordt door het beeldkwaliteitsplan plus, dat uiteindelijk leidend is voor het bestemmingsplan; wethouder **Voorink** heeft moeite met de term 'gebypassed' en heeft een bestemmingsplan en een beeldkwaliteitsplan nodig om per locatie tot een ontwikkelplan te komen; het plan wordt scherper en daardoor zijn keuzen mogelijk.

Het **CDA**:
- vraagt waarom het college een beeldkwaliteitsplan terugbrengt naar de commissie en niet teruggaat naar de deelnemers aan de gebiedsagenda om daarmee de dilemma's uit te kristalliseren en dan het proces richting bestemmingsplan in werking te zetten; wethouder **Voorink** stelt de deelnemers aan de gebiedsagenda volop in de gelegenheid om te reageren; de keuzen over de dilemma's zijn ook politiek; de raad is dus uiteindelijk aan zet.

De **PvdA**:
- kende het schriftelijke advies van de ARK niet en vraagt waarom dat niet bij de stukken is gevoegd; wethouder **Voorink** antwoordt dat het ARK-advies nog niet gereed was bij het besluit van het college om met het beeldkwaliteitsplan naar de commissie te gaan; het ARK-advies neemt het college mee bij het opmaken van het definitieve oordeel;
- vraagt of het college het met de ARK eens is dat voor het beeldkwaliteitsplan het stadsontwerp leidend is en niet de vraag vanuit de markt; wethouder **Voorink** begint op het niveau van de stad;
- informeert in hoeverre de markt een rol heeft gespeeld bij het opstellen van het beeldkwaliteitsplan; wethouder **Voorink** gaat met de supervisor over het ARK-advies in gesprek;
- is benieuwd hoe het college denkt over de keuze in het beeldkwaliteitsplan om juist aan de spoorzijde hoger te bouwen, welke gevolgen dat heeft voor de visuele verbinding en hoe dat zich verhoudt tot de adviezen uit het Movares-plan; wethouder **Voorink** weet dat de supervisor naar de verbinding en afstemming kijkt, zodat het één geheel is.

De **VVD**:
- is nieuwsgierig of het proces past in de benadering vanuit de Omgevingswet over het betrekken van de samenleving bij dit soort plannen; wethouder **Voorink** merkt dat inwoners graag een rol krijgen in dit soort processen; tegelijkertijd was het ook voor de invoering van de Omgevingswet niet ongebruikelijk dat beeldkwaliteitsplannen ter inzage komen en mensen daarop kunnen reageren; het is een tijd waarin bewoners steeds actiever betrokken willen zijn bij hun leefomgeving.

De **PvdA**:
- informeert naar de overwegingen over de zichtbaarheid en toegankelijkheid van openbaar groen voor de mensen die om de paspoortgebieden heen wonen; wethouder **Voorink** kondigt ook openbaar groen aan de straatkant bij de Liebergerweg aan; er komt ook veel groen langs het spoor bij de Liebergerweg, met het idee om daar misschien een doorgaand fietspad te creëren; ook is er groen langs of naast een gebouw.

Democraten Hilversum:
- wijst erop dat het beeldkwaliteitsplan de kaders van de gebiedsagenda op belangrijke elementen wijzigt en bewoners daarover niet echt tevreden zijn; het concept wordt na instemming ter visie gelegd en daarmee zou de raad hebben ingestemd met die gewijzigde kaders;
- stelt voor om het voorstel niet naar de raad door te geleiden en dat van de agenda af te halen; de **voorzitter** negeert dat voorstel en vindt dat merkwaardig, omdat de commissie de agenda Beeldvorming al heeft vastgesteld.

5. Vaststelling bestemmingsplan buurtschap Crailo

Woordvoerders:
Hart voor Hilversum: R.J.C. Lancé; D66: J. Deen; VVD: H.M.G.J. Van de Linde; GroenLinks; J. Verhoef; CDA: A. Yorulmaz; SP: J.P. Otto; ChristenUnie: T. Pelsma; PvdA: mw. F.F. van Drooge; Leefbaar Hilversum: mw. M.G. Kooloos; Hilversums Belang: H.P. Blok; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.
College: A.R.C. Scheepers, wethouder.

De heer **Bogaers (Stichting Natuur en Landschap het Gooi)**:
- vindt het ontwerpbestemmingsplan niet vatbaar voor bekrachtiging, omdat het niet Raad van State-proof is;
- concludeert dat de natuur in het bestemmingsplan vogelvrij is;
- ziet dat aan de adviezen van de rapportage van de MER-commissie van 16 maart 2021 in geen enkel opzicht is voldaan; het t advies is inzicht geven in de aard, de omvang en de realisatie

van de maatregelen gericht op behoud van een gunstige staat van in stand houden van beschermde soorten; de MER-commissie heeft hem aangeraden de raden te vragen het college ertoe te brengen om de MER-commissie te benaderen om te komen tot een toetsing van de ontwikkelingen na 16 maart 2021;
- wijst op het besluit van de gemeente Laren om geheimhouding niet op te heffen, waardoor de bewoners van het Gooi niet op de hoogte daarvan zijn, die zien op de desastreuze saneringssituatie van Crailo; daarmee moet de raad volgens hem rekening houden.

De heer **Welcker**:
- bewoont het enige huis op Crailo op Hilversums grondgebied;
- spreekt de commissie toe over de drie op de heide geplande torenflats; de gemeente Hilversum moet een besluit nemen over de drie accenten in de vorm van drie torenflats in een delicaat gebied;
- begrijpt dat het gaat om galerijflats midden in een prachtig bos, geïnspireerd op Kerckebosch in Zeist; de hoogte is zes lagen met een parkeergarage, wat leidt tot een hoogte van 21,8 meter; die hoogte komt boven de loofbomen van 16 meter uit;
- begrijpt niet waarom torenflats zo hoog mogen worden gebouwd, terwijl de natuur een belangrijk uitgangspunt is;
- wil de raad behoeden voor een historische fout, die veel wanhoop en woede zou kunnen ontketenen.

Mevrouw **Burgersdijk (Stichting Behoud Gooise Heide)**:
- maakt ernstig bezwaar tegen de hoogbouw en de overschrijding van 10% van de maximale bouwhoogte bovenop de 18 meter;
- licht toe dat vanaf geen enkel punt op de Bussummer en Westerheide nieuwbouwprojecten boven de zichtbare boomgrens uitkomen, omdat die afbreuk doen aan het illusielandschap;
- dringt aan om de grondwal parallel aan het fietspad en grenzend aan het manegeterrein te behouden; die kan dienen als zichtbarrière en geluidswering richting de heide; de wal heeft een historische waarde vanwege de inrichting van het militaire terrein tussen 1930 en 1940; op deze plek zijn in de oorlog vijf mensen gefusilleerd; ter herdenking staat verderop op de Bussummer heide een kruis; zij dringt aan op het onaantastbaar blijven van de grondwal in het bestemmingsplan en dat hoge bebouwing zo ver mogelijk van de wal wordt gesitueerd;
- stelt dat een uitkijkpunt van 15 meter aan het einde van de Laan van Crailo op Zuid het karakter van het gebied aantast; zowel het zicht op het uitkijkpunt vanuit het natuurgebied als de activiteiten van een dergelijke attractie is verstorend voor de rust in de natuur en de natuurbeleving; gelet op de toelichting in het bestemmingsplan is de kruinhoogte van de bomen 18 meter; daardoor zal er nauwelijks van een uitzicht sprake zijn;
- wil het ecoduct Laarderhoogt kunnen laten functioneren in de nabijheid van een woonwijk; Alterra heeft hierover in maart 2017 een rapport geschreven in opdracht van de provincie; volgens Alterra is een afstand van 150 meter tot de bebouwing nodig en mag er geen kunstlichtuitstraling en geluid e.d. zijn; de ecowall moet vijf meter hoog zijn in plaats van de vermelde 3,60 meter in het bestemmingsplan; zonnepanelen op een hoogtepergola hebben een hoogte van 4,80 meter; dat betekent dat de pergola 1,2 meter boven de ecowall uitstijgt.

Mevrouw **Brugman (Initiatiefgroep Klein Crailo)**:
- licht toe dat de initiatiefgroep een bewonersvereniging is van drie gemeenten, waarvan de leden compact, duurzaam en gemeenschappelijk willen wonen;
- maakt plannen om in gezamenlijkheid woningen te (her)ontwikkelen en bereidt zich voor om bewoners van Crailo te kunnen worden;
- wijst op de noodzaak van meer betrokkenheid van bewoners bij het vormen en uitvoeren van plannen voor het buurtschap Crailo, o.a. in de vorm van collectief particulier opdrachtgeverschap;
- herinnert aan een in maart 2020 aangenomen motie om een initiatievenprocedure voor Crailo op te stellen, welk beleid inmiddels is ontwikkeld en gepresenteerd door de GEM Crailo;

- vindt dat er meer locaties en/of woningen voor initiatieven zouden moeten komen, evenals ruimte op het Hilversumse deel voor initiatieven;
- wil ook voor het sociale segment ruimte voor initiatieven laten komen;
- heeft inmiddels een achterban van meer dan honderd mensen, waarvan er zeventig hun woonwensen hebben gedeeld; een groeiend aantal mensen wil woningen in gezamenlijk verband (her)ontwikkelen; er zijn drie locaties voor burgerinitiatieven aangewezen, maar nog niet op de heide in Hilversum;
- vraagt zich af of alle locaties voldoende ruimte bieden voor alle initiatieven;
- vraagt meer woningen of locaties te creëren en denkt dat de heide daarvoor tal van mogelijkheden biedt;
- wil per deelgebied een eerlijke verdeling over goedkope, middeldure en dure woningen;
- lijken de voorgestelde locaties aan het middeldure en dure segment te voldoen;
- vraagt het sociale segment ook te borgen en vraagt daarvoor aandacht.

Democraten Hilversum:
- vraagt of er signalen zijn van de MER-commissie dat van haar advies wordt afgeweken; de heer **Bogaers** heeft die signalen en vertelt dat de MER-commissie erkende dat de wet tekort schiet; de MER-commissie heeft nog geen wettelijke mogelijkheid om een uitspraak te doen over de kwaliteit van de MER vanwege het niet voldoen aan de dringende adviezen van 16 maart 2021.

De **SP**:
- vraagt waarom mevrouw Brugman graag locaties ziet in Hilversum voor bewonersinitiatieven; mevrouw **Brugman** wijst op het afgesproken percentage in te vullen per gemeente.

Beeldvormende vragen fracties
Democraten Hilversum:
- vraagt of een goede werking van de natuurbrug Laarderhoogt een gemeenschappelijk belang is of alleen van de gemeente Laren en haar inwoners; wethouder **Scheepers** vindt het belang aanwezig voor iedereen;
- informeert welke garantie de GEM kan geven dat de bouwwerken en gebouwen binnen de kaders van het onderzoek blijven zoals die in bijlage 27 zijn vermeld; wethouder **Scheepers** licht toe dat 5 meter voortkwam uit het onderzoek van Alterra in relatie tot het verplaatsen van het oefenterrein van de Veiligheidsregio en dat is niet meer aan de orde; door Tauw en Universiteit Wageningen is in samenspraak met het GNR onderzocht hoe de ecowall wel op een goede manier vorm te geven is; 3,60 meter hoogte biedt garanties waarom Democraten Hilversum vraagt; die garanties geven het stedenbouwkundig plan en het bestemmingsplan;
- vraagt of het logisch is voor het realiseren van kwaliteit afhankelijk te zijn van de afwijkingsbevoegdheid van 10%; wethouder **Scheepers** vindt dat logisch en had dat voorstel anders niet gedaan;
- vraagt of daardoor ook op het gebied van de gemeente Gooise Meren er geen extra bouwlaag zal komen; wethouder **Scheepers** antwoordt dat de 10% over details in de uitvoering gaat; nergens in het plangebied is er het plan om die afwijkingsbevoegdheid te gebruiken voor een extra bouwlaag;
- **Leefbaar Hilversum** informeert naar de bereidheid om voor de ecowall een hoogte van 5 meter aan te houden; wethouder **Scheepers** heeft al uitvoerig betoogd dat 3,6 meter adequaat is; 5 meter levert een grotere footprint op en kost ook extra geld; als 3,6 meter voldoende basis biedt ziet hij geen reden om naar 5 meter te gaan;
- de **SP** las dat de onderzoekers verwachten dat een hoogte van 3,6 meter voldoende zou kunnen zijn, wat niet echt overtuigend klinkt; wethouder **Scheepers** beschikt over onderzoeken van Tauw en de Universiteit Wageningen en komt daardoor tot de conclusie dat een hoogte van 3,6 meter voldoende is.

Het **CDA**:

- informeert naar de risico's voor de toekomst die een effect kunnen hebben op het buurtschap Crailo; wethouder **Scheepers** voorziet die risico's nu niet.

GroenLinks:
- informeert of het kapbeleid van de drie gemeenten hetzelfde is en vraagt of op de aan te schaffen percelen kap van monumentale bomen te voorkomen is; wethouder **Scheepers** geeft aan dat het kapbeleid van de drie gemeenten vrij stringent is, zodat er niet zomaar bomen gekapt zullen worden; het idee van Crailo is wonen in de natuur, zodat men per definitie voorzichtig omgaat met de natuur; er komt nog een plan voor beheer en onderhoud van het gebied en het aspect van bomenkap wordt daarin zeker meegenomen;
- vraagt hoe voldoende essentiële voorzieningen voor bewoners worden geborgd, zoals een huisarts; wethouder **Scheepers** heeft daarover nagedacht, maar kan vanwege de beperkte 590 woningen niet alle voorzieningen een plek geven; bij de totale analyse is gekeken wat er is, wat er nodig is en waarvoor ruimte kan worden geboden; dat zijn een supermarkt en een maatschappelijke invulling, zoals medische voorzieningen; de rest van de voorzieningen is beschikbaar in gemeenten.

Leefbaar Hilversum:
- voorziet in het gebied met drie torenflats te weinig parkeerplaatsen en vraagt waarom telkens de bouwhoogte wordt overschreden; wethouder **Scheepers** ontkent dat; het stedenbouwkundig plan vermeldt dat er op drie plekken accenten komen van zes bouwlagen; de term 'torenflat' werpt hij ver van zich en daarvan is absoluut geen sprake; accenten komen op plekken met heel hoge bomen, hoger dan 16 meter; het coulissen- en illusielandschap blijft in stand en bebouwing ziet men ook niet vanaf de heide; de opmerking over parkeerplaatsen kan hij niet plaatsen; er is meer dan voldoende parkeergelegenheid voor toekomstige bewoners.

De **VVD**:
- vraagt verduidelijking over het vaststellen van het plan door de drie raden; wethouder **Scheepers** trekt met drie gemeenten op en komt in eensgezindheid tot één plan; hij hoopt vurig dat men die eenheid wil bewaren; als men de eenheid kwijtraakt door amendementen in verschillende gemeenten kan dat ook consequenties hebben voor de financiën.

Democraten Hilversum:
- vraagt of het college bereid is om aan de MER-commissie nog een toetsing te vragen; wethouder **Scheepers** heeft naar aanleiding van het MER-advies diverse onderzoeken gedaan, zoals naar beschermde diersoorten; die onderzoeken zijn bij de stukken gevoegd; het plan is volgens hem wel Raad van State-proof.

6. Vaststellen agenda Oordeelsvorming

Democraten Hilversum:
- doet het voorstel van orde om voor de oordeelsvorming over het Ontwerp beeldkwaliteitsplan Plus 1221 van de agenda af te voeren; wethouder **Voorink** is daarvan geen voorstander, omdat geen besluit genomen wordt; Hilversummers krijgen slechts de kans om te reageren op het plan.

Het **CDA**:
- steunt het voorstel van Democraten Hilversum, omdat de raad de kaders vaststelt, wat is gebeurd bij besluitvorming over de gebiedsagenda; twee documenten met elkaar verbinden betekent verrommeling.

De **VVD**:
- verzoekt de voorzitter om voor het stemmen over het ordevoorstel de vergadering te schorsen; **Democraten Hilversum** stelt dat het reglement van orde niet toestaat voor stemming over een ordevoorstel de vergadering te schorsen.

Schorsing (22.27 – 22.20 uur).

De **VVD**:
- vraagt of Democraten Hilversum het voorstel terug wil laten geleiden naar het college; **Democraten Hilversum** constateert dat de gebiedsagenda gewijzigd is door het college, vindt dat ongepast en wil de raad opnieuw in stelling brengen om te praten over de gewijzigde kaders; de **VVD** meent dat men dat niet met dat voorstel bewerkstelligt; het college kan het plan alsnog ter inzage leggen, vanwege een collegebevoegdheid; **Democraten Hilversum** stelt daarop dat het college de kaders niet eenzijdig mag wijzigen.

Het voorstel van orde van Democraten Hilversum om het Ontwerp beeldkwaliteitsplan Plus 1221 van de agenda Oordeelsvorming af te voeren wordt fractiegewijs in stemming gebracht en met 6 tegen 5 stemmen aangenomen.
Voor het voorstel stemmen het CDA, Leefbaar Hilversum, de SP, de PvdA, Hilversums Belang en Democraten Hilversum.
Tegen het voorstel stemmen Hart voor Hilversum, D66, de VVD, GroenLinks en de ChristenUnie

De **voorzitter**:
- wijst erop dat het aan het college is om punten te agenderen voor de raadsagenda; de voorzitter van de raad schrijft een agendavoorstel en de raad stelt de raadsagenda vast.

De agenda wordt vervolgens gewijzigd vastgesteld.

7. Ontwerp Beeldkwaliteitsplan Plus 1221
Afgevoerd.

8. Vaststelling bestemmingsplan buurtschap Crailo
Woordvoerders:
Hart voor Hilversum: R.J.C. Lancé; D66: J. Deen; VVD: H.M.G.J. Van de Linde; GroenLinks; J. Verhoef; CDA: A. Yorulmaz; SP: J.P. Otto; ChristenUnie: T. Pelsma; PvdA: mw. F.F. van Drooge; Leefbaar Hilversum: mw. M.G. Kooloos; Hilversums Belang: H.P. Blok; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.
College: A.R.C. Scheepers, wethouder.

Hilversums Belang:
- gaat akkoord met de flexibiliteit in het bestemmingsplan; het aantal woningen, de bouwhoogte en de afstand tussen de gebouwen;
- vindt de amendementen en moties de reacties heel goed adresseren;
- stelt vast dat de drie raden goed werk hebben gedaan.

Democraten Hilversum:
- ziet twee tegenstrijdige adviezen van gerenommeerde bureaus over de ecowall en wil dan het zekere voor het onzekere nemen;
- wil de afwijkingsbevoegdheid van het college schrappen;
- betreurt het dat het college niet ervoor voelt om nog een keer contact te hebben met de MER-commissie voor een toetsing.

De **SP**:
- bevreemdt de twee verschillende adviezen en gaat dan liever voor zeker;
- steunt de overige moties en amendementen;
- is blij met de steun van de insprekers voor de motie om op de heide ruimte te geven aan burgerinitiatieven.

Leefbaar Hilversum:
- noemt het plan mooi en uniek en is daarop trots;

- adviseert de hoogte van de ecowall op 5 meter te zetten.

De **PvdA**:
- is heel erg blij met het plan en met de nieuwe woningen en bedrijvigheid;
- wil goed kijken naar de ecowall, de gevolgen voor de natuur en de mogelijkheden voor burgerinitiatieven;
- ondersteunt de D66-motie voor ontwikkeling van een doelgroepenverordening;
- betreurt de weinig inhoudelijke reactie van de GEM daarover en ziet daarom geen reden om niet voor de motie te stemmen.

De **ChristenUnie**:
- vindt een goed plan voorliggen en geeft de samenwerkende gemeenteraden daarvoor complimenten;
- overlegt nog met haar achterban over de ingediende amendementen.

Het **CDA**:
- noemt de samenwerking en het product indrukwekkend en prijzenswaardig;
- deelt de opmerkingen over de ecowall;
- steunt de motie over verdeling van sociale huurwoningen en kan over de rest van de moties en amendementen nog niets zeggen.

GroenLinks:
- kijkt positief naar het bestemmingsplan, waarin duurzaamheid en sociale en middeldure woningen aandacht krijgen;
- vindt de aandacht voor groen en parkeren uit het zicht goed.

De **VVD**:
- vindt de afstemming over de diverse onderwerpen mooi;
- verheugt zich op de raadsbehandeling.

D66:
- ziet een prachtig plan voorliggen en is daarover enthousiast;
- wil met drie raden een buurtschap bouwen en vraagt zich daarbij af of het niet beter zou zijn om één gemeente te worden;
- heeft haar motie nog wat aangepast, zodat die nog wat meer van toepassing is op het gehele gebied;
- hoopt op een goede afronding in de raadsvergadering als een volgende stap in het proces.

Hart voor Hilversum:
- complimenteert de wethouder en diens team en de gemeenteraden met het plan;
- is tevreden over de bouwhoogte en komt nog terug op moties en amendementen;

Debat
De **PvdA**:
- stelt dat de goede samenwerking tussen de drie gemeenten is dat een herindeling niet nodig is; **D66** meent dat het gelopen proces mooi, maar ingewikkeld is; met deze spirit maakt de manier van organisatie niet zoveel uit; het **CDA** heeft vanuit de autonome positie van gemeenten samengewerkt, een unicum; **D66** vindt dat een mooi begin voor de toekomst;
- vraagt meer info over de D66-motie; **D66** licht toe dat die niet meer verwijst naar de regelingen in de verordening, maar naar de inhoud daarvan; andere gemeenteraden hebben moeite met verwijzen naar een vastgestelde verordening; als die wijzigt, wijzigt die namelijk ook voor hen.

Tweede termijn insprekers
De heer **Bogaers (Stichting Natuur en Landschap het Gooi)**:

- is het aanvullend onderzoek van Tauw en Alterra naar de ecowall onbekend; hij heeft contact opgenomen met een van de stellers van het onderzoeksrapport van de Universiteit Wageningen; die kon, na onder druk te zijn gezet, zich verenigen met een niet zo robuuste ecowall; hij weten welk aanvullend onderzoek door Alterra is gedaan, dat niet aan de raden of de bevolking ter beschikking is gesteld.

De heer **Welcker**:
- blijft erbij dat alleen de gemeente Hilversum over de drie torenflats gaat;
- wijst erop dat de 10% afwijking door het college indien nodig wordt bepaald; boven 18 meter komt nog 2 meter voor ondergeschikte bouwdelen bij; het gaat dus altijd over een toren van 20 meter bij een bomenrij van loofbomen die een half jaar bladloos zijn;
- wenst het plan toe dat het een parel van het Gooi wordt.

Mevrouw **Burgersdijk (Stichting Behoud Gooise Heide)**:
- vraagt aandacht voor de grondwal, die nu een goede afscheiding langs het fietspad is; zij is bezorgd dat de GEM Crailo die wal wil weghalen, zodat er meer ruimte is om te bouwen;
- informeert of de commissie een mening over die grondwal heeft.

Mevrouw **Brugman (Initiatiefgroep Klein Crailo)**:
- is van mening dat er meer locaties of per locatie meer woningen voor initiatieven zouden moeten komen, gezien het aantal initiatieven en de behoefte daaraan;
- snapt niet waarom er geen ruimte voor initiatieven op het Hilversumse deel is;
- mist het sociale segment voor de initiatieven en vindt de motie daarover niet aansluiten bij de gedachte daarachter.

Wethouder **Scheepers**:
- zegt dank voor de gegeven complimenten, die vooral voor de GEM zijn, evenals de drie griffies, die de bestuurlijke processen voortreffelijk aan elkaar hebben gekoppeld;
- neemt afstand van de kwalificatie dat de gemeente of de GEM Crailo mensen onder druk zou zetten;
- benadrukt dat de 10% afwijkingsbevoegdheid van het college niet tot een extra bouwlaag zal leiden;
- beziet het plan als één plan; er is ruimte voor twee initiatieven waar die stedenbouwkundig en programmatisch het beste passen; op de heide in Hilversum passen die initiatieven minder goed; hoe meer men toerekent naar initiatieven, hoe meer men de gegadigden daarvoor in een preferente positie plaatst ten opzichte van de gegadigden voor andere woningen;
- laat weten dat collectief particulier opdrachtgeverschap niet onder de initiatieven valt en alsnog gerealiseerd kan worden;
- wil nog overleggen over het D66-amendement over de doelgroepenverordening;
- merkt op dat de wal bij de schietbaan aan de zijde van het natuurgebied gehandhaafd blijft, maar niet aan de binnenzijde; het militair-historische karakter van het gebied blijft doorademen en blijft in stand.

Advisering aan de raad
Alle fracties vinden het voorstel rijp voor de raad met debat, dat de fracties met een positieve grondhouding ingaan.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 22.50 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraadsvergadering van 15 september 2021.
De griffier, De voorzitter,

P.M.H. van Ruitenbeek. P.I. Broertjes.